

Petäjäjärven käpäkartoitus 2019

Beetles LIFE (LIFE17NAT/FI/000181)

Kaisa Junninen

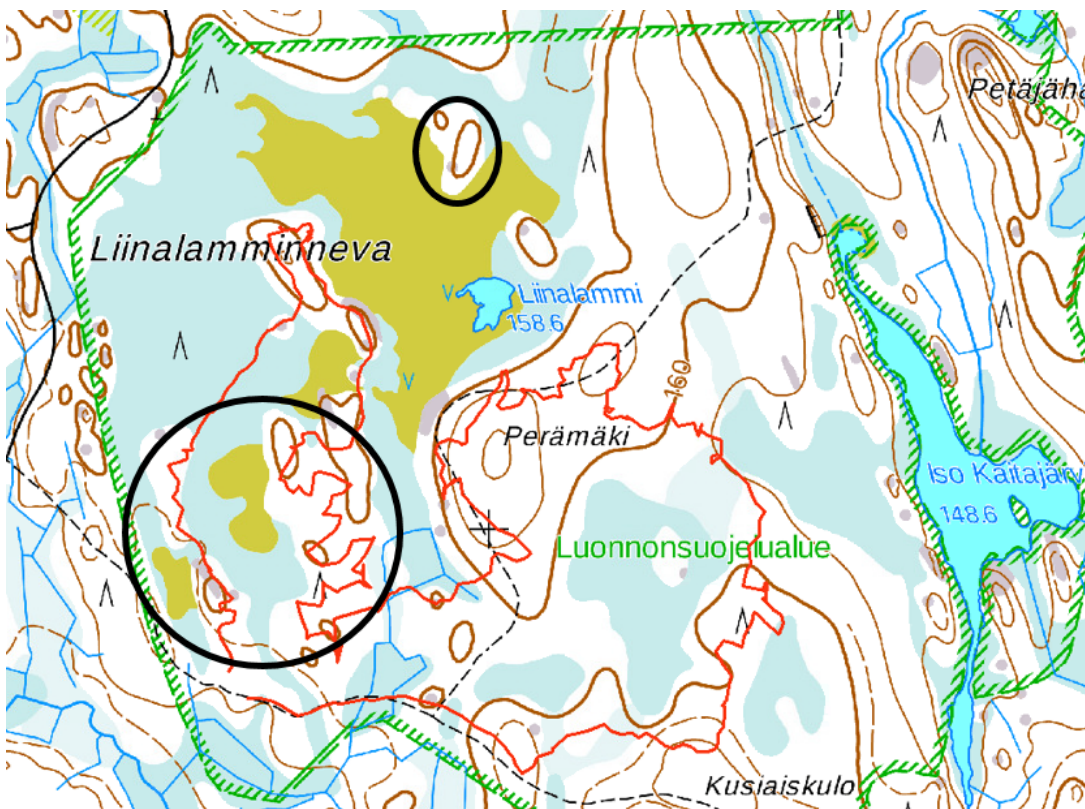
JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoituksen tarkoitus

Petäjäjärven Natura2000 -alueelle on suunniteltu ennallistamispoltoja osana Beetles LIFE -hanketta. Kääpäkartoituksen tavoitteena oli varmistaa, ettei toimenpiteistä aiheudu haittaa suojellisesti merkittävälle kääpälajistolle sekä arvioida Petäjäjärven kääpälajiston mahdollisia hoitotarpeita ja polton merkitystä suojelualan kääpälajistolle. Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella Beetles LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Petäjäjärven Natura2000 -alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Kääpäkartoitus tehtiin 19.9.2019. Poltettavaksi suunniteltujen metsäkuvioiden kartoituksen lisäksi pyrittiin saamaan yleiskuva laajemminkin alueen kääpälajistosta (kuva 1). Maastotöihin käytettiin aikaa kaikkiaan noin 7 tuntia.

Kuva 1. Beetles LIFE:ssä poltettaviksi suunnitellut alueet (mustat ympyrät) ja kääpäkartoituksen reitti (punainen viiva).

TULOKSET

Pikaisessa kääpäkartoituksessa Petäjäjärveltä löytyi 31 kääväkäslajia, joista kolme on punaisen listan lajeja ja kymmenen suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilajeja (taulukko 1).

Läntisimmät kapeat polttokuviot ovat vanhaa mäntyvaltaista sekametsää, jonka männyissä näkyvät palokorot aikaisemmista paloista. Itäisempi kangas on puustoltaan tiheämpi, kuusikkoisempi ja lahopuustoisempi. Ainoita vaateliaampia kääpälajeja polttokuvioilla olivat kuusella kasvavat ruostekääpä, riukukääpä ja pohjanrypykkä, jotka ovat suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilajeja.

Polttkohteiden pohjoispuolinen soiden ympäröimä kangasmetsäsaareke on vanhaa, kuusi-mäntysekametsää, jossa kasvaa myös jonkin verran haapaa ja josta löytyivät edellä mainittujen indikaattorilajien lisäksi myös vaarantuneeksi luokiteltu haavan laji poimukääpä sekä pitkälle lahonneiden kelomäntyjen laji sirppikääpä. Myös polttokohteiden länsipuolinen Perämäen alue on vaihtelevaa vanhaa metsää, jossa on paikoin laajoina rytöinäkin järeitä tuulenkaatokuusia ja niillä arvokasta vanhan metsän lajistoa, kuten silmälläpidettävät pursukääpä, lumokääpä ja pitsikääpä sekä runsaasti ruostekääpää ja pohjanrypykkää.

Taulukko 1. Petäjäjärven merkittävimmät käväkähavainnot. VU = vaarantunut laji, NT = silmälläpidettävä laji (Kotiranta ym. 2010); ind. = suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilaji (Niemelä 2016).

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.lk	Muu status	Runsaus
<i>Antrodia pulvinascens</i>	poimukääpä	VU	ind.	1
<i>Amylocystis lapponica</i>	pursukääpä	NT	ind.	5
<i>Cinereomyces lenis</i>	sirppikääpä	NT	ind.	1
<i>Skeletocutis brevispora</i>	lumokääpä	NT		1
<i>Skeletocutis delicata</i>	pitsikääpä	NT		1
<i>Oligoporus sericeomollis</i>	korokääpä		ind.	2
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ruostekääpä		ind.	26
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	aarnikääpä		ind.	1
<i>Phellinus pini</i>	männynkääpä		ind.	3
<i>Phellinus viticola</i>	riukukääpä		ind.	15
<i>Phlebia centrifuga</i>	pohjanrypykkä		ind.	9
<i>Postia guttulata</i>	tippakääpä		ind.	2
<i>Postia calvenda</i>	ruskokääpä		ind.	2

HOITO- YM. SUOSITUKSET

Beetles LIFE:n ennallistamispoltto ei vaaranna polttokuvioiden kääpälajistoa. Päinvastoin, poltto todennäköisesti parantaa kohteen tulevan lahoppuuston laatua vaurioittamalla siellä nyt kasvavia mäntyjä, jolloin niiden puuaines pihkoittuu ja kasvu hidastuu. Tulen vaurioittamista puista muodostuu kuollessaan keloja todennäköisemmin kuin ilman paloa kasvaneista puista, ja kelot puolestaan ovat tärkeä kasvualusta monille vaateliaille kääpälajeille. Näin poltto todennäköisesti entisestään monipuolistaa Petäjäjärven kääpälajistoa.

KIRJALLISUUS

Kotiranta, H., Junninen, K., Saarenoksa, R., Kinnunen, J. & Kytövuori, I. 2010. Käväkkäät. Julk.: Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. and Mannerkoski, I. (toim.). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Helsinki. s. 249–263.

Niemelä, T. 2016. Suomen käävät. Norrlinia 31: 1-430.